

REDACTIA

Drak Ferenccz-utca nrul 20

ABONAMENTUL

Pe un an ... 20 cor.

Pe jumătate an ... 10 "

Pe 1 lună ... 2 "

Anii de Duminică pe an 4 coroane.

Pentru România și America 10 coroane.

Pentru România și străinătate 40 franci.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Deák Ferenccz-utca nrul 20.

INSERTIUNILE

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 bani de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

CE ZIC?

II.

(R.) Un alt combatant, și încă nou, al imperialismului maghiar, Etelvári Aladár, publică o serie de articoli în »Bud. Hirł.« În cel dintâiu, dela 27 Iulie, vrea să dovedească lumii, că deja situația geografică a țării, în deosebi locul ocupat de Arpad, câmpia din centrul țării, i-a destinat pe Maghiari să fie stăpâni peste acest pământ și peste naționalitățile dela periferie!

Zice că e numai întâmplător și de scurtă durată când stăpânirea asta a fost întreruptă și când țării i-s'a dat alt caracter de cât pur unguresc... S'au dus Tatarii, s'au dus Turcii, Cumanii s'au contopit, și așa mai departe. Numai Ungurii au rămas și domnesc!

Asta așa e. Numai concluzia ce trage și explicația lucrurilor e grozav de falsă.

Toți istoricienii maghiari sunt adică de acord, că Tătarii au putut să pustiască țara din cauza neînțelegerilor dintre rege și clase domnitoare; feudalii, aristocrații egoiști, ș'atunci ca și acum, n'au vrut să știe de interesele generale ale țării, în deosebi de popor, ci au exploatat totul în favorul lor. Țineau în stăpânire moșii nenumărate, dar nu s'au îngrijit și de apărarea lor!

Aceleași cauze au adus asupra țării și stăpânirea turcească!

Și numai intervenirea Austriei, a unei împărății organizate în sens modern, i-a scăpat pe Unguri și pe toate naționalitățile de semilună!

Și câte catastrofe au venit peste țară, originea tuturor a fost egoismul, exclusivismul și necumpătul clasei stăpânitoare.

Logic ar fi deci ca din toate acestea, organul imperialismului să tragă concluzia: să nu mai comitem greșelile din trecut, să nu mai ducem țara la catastrofe ca cele dela Mohács și Világos! Iar nu să enunțe că între Carpați și Adria numai Ungurul are drept de înaintare politică, noi naționalitățile avem cel mult dreptul la existență economică! Bine că această viață economică nu o explică așa: să fie cine munci pentru traiul boierilor!... La tot cazul persistă în greșala strămoșilor: aceia susțineau în ruptul capului domnia exclusivistă de clasă, stăpânirea câtorva asupra masei, iar susținătorul imperiului maghiar vrea stăpânirea de rassă, în loc de frăție și dreptate.

Scrie textual:

»Păzitori ai porților Orientului, se cuvine ca și porțile Orientului să le aibă în mână. Zid de apărare al apusului. Pe aici trec spre răsărit razele de lumină ale umanismului și civilizației«...

Astfel își laudă misiunea între popoare dl Etelvári.

Cei cari au căzut la Mohács, au apărut — apusul!...

Cei cari au umplut temnițele dela Vaș și Seghedin, comunică «raze de lumină»...

Și mai urmează:

«Misiunea ce o așteaptă în viitorul apropiat pe țara noastră, — când politica popoarelor economice o să ajungă la ordinea zilei, — numai atunci vom putea-o îndeplini, dacă și nația, ca solul țării, va fi o adevărată unitate».

Fiindcă solul țării este — unitar (lui Etelvári îi revine meritul acestei — descoperiri!), naționalitățile trebuie maghiarizate! Fiindcă Ungaria e înconjurată de munții Carpați, la Răsărit și Sud apărați și locuiți de Români, la Nord și Apus fiind ocupați de Slavii veniți acolo naintea Ungurilor, — țara asta trebuie făcută unitară și în ce privește limba!

Iată logica imperialiștilor maghiari.

Logică sclintită însă...

În al doilea articol (dela 28 Iulie) Etelvári vrea să dovedească până și cu telegraful că Ungaria trebuie să fie unitară și în ce privește limba. Zice că stâlpii de telegraf, liniile ferate (de ce nu și telefonul?) cari prin Ungaria leagă apusul cu răsăritul, pretind ca în țara asta toate mijloacele de comunicație să fie în mâinile unei națiuni unitare!

Iată încă o teorie nouă. Bieților stâlpi telegrafici numai asta nu li-a trecut prin minte: să fie luați drept mărturie, ba înaintea naționalităților, să figureze și ca vinovați pentru solicitarea politice stupide șoviniste!

Dar, în sfârșit, e vară... Redactorii marului ziar vor fi duși în vilegiatură și astfel au lăsat treburile redacționale imperialiste pe mâinile unor iluștri pseudonimi ca Etelvári, care ca să fie original și senzațional, scrie cele mai ridicole și imposibile lucruri.... Vrea nu numai să ne maghiarizeze pe noi, dar să poarte steagul imperialismului maghiar până la Salonic!... Măcar că știe cum imperiul german leagă apusul cu răsăritul prin linia Berlin — Galiția — Bucovina — București, după cum trebuie să știe și aceea, că în Salonic acum de curând bogătanii din București au înființat o bancă!

Publiciștii maghiari nu trag însă învățături din tăria faptelor ce se petrec, ci își construiesc singuri teorii pentru ca să ajungă la concluziuni proprii a sprijini politica lor fără rost.

Chiar o politică sănătoasă însă, servită de astfel de combatanți, trebuie să dea de mal. Cu atât mai ales o să se înfunde o politică nebună!

Jandarmii.

— Discurs rostit în ședința dietei din 24 Iulie n. 1906 de deputatul Coriolan Brediceanu. —

În ședința de Marți 24 Iulie n. la titlul »Cheltuielile jandarmeriei. Erogațiuni ordinare 83.665 cor«, luând cuvântul dep. Coriolan Brediceanu a descoperit mai multe nelegiuiri de ale jendarmilor asupra martorilor chemați la ascultare și a cerut scut contra violențelor jandarmeriei. Discursul este următorul:

On. Casă! Auzind discursul dlui deputat Bakonyi Samu, care — foarte corect — a pretins ca codul penal militar să fie redactat în spirit modern, voim să prezentăm și din partea noastră concepția, pe care o avem noi în privința procedurii disciplinare și penale jendarmerești. Între chemarea honvezimei și a jandarmeriei e deosebire așa de bătătoare la ochi și esențială, încât nu-i necesar a motiva aceasta în detail. Jendarmeria în ocupațiunea sa de toate zilele vine în atingere cu cetățenii, veghează asupra siguranței de ordine, de liniște și de averea acelora. În toate statele moderne cetățenii au influință asupra procedurii penale contra jandarmeriei, dacă aceasta e trasă la răspundere în caz de abuzuri și torturări. Și Duma Rusiei a adus o hotărâre, ca jendarmeria să fie făcută independentă de puterea centrală și să li-se dea loc și cetățenilor, — ca în alte state, — și curții cu jurați, ca în caz că jendarmeria e trasă la răspundere pentru crimă, să poată ezercita influință în interesul apărării drepturilor cetățenilor. Pentru că procedura de până acum a fost aceea, că partea vătămată, cetățeanul vătămat nici la pertractare n'a fost chemat, procedura penală așa zicând fără știrea lui se îndeplinește și despre rezultatul aceleia foarte rar e încunoștiințat.

Aceasta din punctul de vedere al siguranței de drept și al scutirii drepturilor părții violate e o stare insuportabilă. Dar' și de altă parte e foarte blândă și indulgentă procedura penală la jendarmerie; — nu mă extind asupra procedurii disciplinare de serviciu, — aceasta a-și putea-o documenta cu date, dar' nu vreau să mă folosesc multă vreme de paciența dietei. Dar' chiar aceasta încurajează și îmbărbătează pe jendarmi, ca să nu fie cu conșiderare față de cetățeni. Mă provocă cazul, că în comuna Bujor au eșit din cărcimă jendarmii în cămăși, patru țărani mergeau spre casă, și pe aceștia i-au măcelărit cu sabia. A doua zi oamenii au făcut arătare, a venit comisarul, a întrebat pe doi dintre martorii agravanți și a zis că nu trebuie mai mulți martori, această cauză e dovedită pe deplin. Dar' în protocol a pus că părții n'au martori. Deodată oamenii bătuți se pomenește că sunt citați la judecătoria pentru calumnie oficioasă, judele privește paragraful, și după ce autoritatea respectivă a achitat pe jendarmi, îi pedepsește pe oameni la câte-o lună închisoare și așa ei au fost și bătuți și închiși în temniță. În urma apelației am adunat aceste acte și dacă mie nu-mi vine în minte să înțeleg procedura contra jendarmilor, ar fi rămas oamenii și cu bătaia și cu pedeapsa, dar' așa apoi au constatat la jendarmerie falsificarea de document. Cu aceasta chiar aceea vreau să arăt, că dacă la această procedură ar avea influință și partea violată, ca în alte state moderne, atunci n'ar cuteza jendarmii și comisarii să facă astfel de documente false.

În alt caz, în comuna Crivina, și de trei ori i-a lăsat judecătoria liberi pe oameni, apoi pe aceiași oameni și de trei ori i-au citat — sub titlul investigărilor — și i-au ținut acolo 14 zile, cum e acum obiceiul, șezând, stând, dar nu-i permis să te miști, și chiar și pe martor i-a ținut așa. O fată de 14 ani, care fusese pe câmp și singură a zis că a auzit pușcăturile, dar pentru că n'a voit să fașioneze în mod agravant, nu

i-au dat drumul. A ieșit la iveală, că toată șicanarea a fost fără nici o bază, și însași procuratura a transpus actele la gendarmerie.

De aceea am adus aceste, pentru că această procedură penală în starea ei de azi nu e considerată comodă pentru scutirea drepturilor cetățenilor, dacă nici această primă instituție a siguranței publice n'o știm îngrădi cu garanțe și dacă nu știm asigura acolo influința autorităților penale civile. Eu nu-mi dau acum părerea în această privință, ci în principiu rog pe dl ministru, ca atunci, când va realiza procedura penală referitoare la gendarmerie, să fie cu considerare — cum a spus și stimatul meu coleg deputatul Bakonyi — la toate garanțele existente ale lumii moderne, cari ar scuti pe cetățeni contra violărilor de drept și contra abuzurilor.

Aceasta am dorit să spun la acest punct. (Aprobări).

Ordin secret al ministrului de război. În zilele acestea ministrul de război a adresat un ordin secret către toate comandațiile militare din monarhie, în care — cu provocare la regulamentele în vigoare — cu cea mai mare strictețe oprește pe toți ofițerii armatei a lua parte activă în viața societăților de natură politică, îi oprește apoi sub grea pedeapsă, de a colabora la ziarele politice, ori a scrie articoli de natură politică în orice revistă.

Avem informațiuni sigure despre aceea, că ordinul susamintit a fost lansat cu deosebire din motivul, că mai mulți ofițeri, maghiari de origine, în timpul din urmă au început a scrie prin diferite ziare articoli, în cari îmbătați de șovinismul maghiar, se încercau a justifica și din punct de vedere militar pretenziunile șovinistilor maghiari. Faptul acesta a ajuns chiar și la cunoștința guvernului, care a dispus cea mai vigoasă procedură în această afacere față de ofițerii turbulenți.

Afacerea Jekelfalussy. În scandaloasa afacere a ministrului de honvezi cu servitorul său, în sfârșit a aflat de bine și onorabilul ministru să se declare:

Jekelfalussy recunoaște că a dat ordin de deținere împotriva fostului său servitor, vrea însă să dovedească că procedura i-a fost legală, pentru că — zice ministrul — fostul servitor a fugit din serviciu, lăsându-i daune.

Declarațiunea în loc de a mulțumi pe cineva este de natură să provoace și mai mult opinia publică împotriva arogantului ministru.

Chestiunea comitelui suprem din Caraș-Severin. Actualul comite suprem al Caraș-Severinului, scrie «Drapelul» — dl Carol Pogány care a servit cu credință pe Széll, Khuen, Tisza, Fejérvary și acum pe Wekerle, se și află în starea de demisiune și e probabil, că noul guvern va căuta a ne trimite aici un om nou, bine înțeles pe un om al săuși nu al nostru. Pe cine va trimite nu știm.

Avem aici însă aici un consorțiu de interese foarte străvezii (acelaș din a cărui oficină au eșit și protestele contra alegerilor dela Lugoj, Zorlent și Bocșa), care cu orice preț vrea să-și asigure aureola că a trântit pe comitele suprem, ca astfel arătând ce teribil e, să oblige înainte pe viitorul comite suprem a-i face trebșoarele, căci de nu.... deh... îl va «trânti» și pe acela cum l-a «trântit» și pe actualul.

Guvernul așa pare însă, că a simțit spânacul și deși este hotărât a dimitte din serviciu pe actualul comite suprem, trăgânează anume chestiunea schimbării, ear onorații

noștri clicași ai consorțiului nu-și mai încap în piele de ciudă.

De săptămâni de zile bat ferul prin foi, că au reușit să compromită pe actualul comite suprem și că au exoperat deja și numirea urmașului, care nu ar fi altul decât actualul vice-comite C. Fialka, așa că nici nu mai există chestiunea că cine va fi comite suprem, ci că cine va fi vice-comite, fără să-și dea seamă că în chipul acesta compromis tocmai șansele de altfel destul de reale, ale actualului vice-comite Carol Fialka.

Di C. Fialka poate deveni un comite suprem destul de bun, care mai are și avantajul că servind mulți ani în acest comitat cunoaște oamenii și împrejurările și nu este avizat la șoapte din stânga și dreapta, dar ca omul consorțiului Rosenthal & Comp. ar deveni din primul ceas deja imposibil.

De aceea nu înțelegem că ce vrea consorțiul cu prematura și neconținută lansare a candidaturii dlui C. Fialka. Vrea de fapt să-l aibă de comite-suprem ori vrea să-l compromită deja de dinainte?!

Conflictul vamal între Serbia și Austro-Ungaria. În ședința de ieri a scupcinei prim-ministrul Pasici a dat răspuns la interpelația făcută de Ribaraț în chestia conflictului vamal. Răspunsul a fost primit de scupcină. Naționalistul dr. Velicovici condamnă pretenziunile prea mari ale Austro-Ungariei, căci sunt ofenzătoare pentru Serbia. Austria n'are dreptul să prescrie Serbiei, de unde să-și comande tunuri.

Ministru de finanțe. Foile din Austria aduc știrea, că cu ocaziunea audienței ministrilor la Ischl, M. Sa va numi ministru de finanțe pe Popovici Sándor, fost secretar de stat. Numirea va fi publicată cât mai curând în foaia oficioasă.

Din România.

AA. LL. RR. Principele și Principesa României vor veni într-una din zilele săptămânei viitoare în Capitală spre a vizita expoziția.

M. S. Regina și A. S. R. Principesa Maria au trimis frumoase cadouri școlii profesionale a «Reuniunii femeilor Române» din Iași, pentru costumele lucrate de această școală.

D-na profesoară Visniewski a fost chemată telegrafic la castelul Peleş.

S'a conferit ordinul Carol I în gradul de comandor:

D-lui Ghika (Grigore I.), trimis extraordinar și ministru plenipotențiar la Paris.

D-lui Catargi (Alexandru C.), trimis extraordinar și ministru plenipotențiar la Londra.

D-lui Beldiman (Alexandru), trimis extraordinar și ministru plenipotențiar la Berlin.

D-lui Rosetti-Solescu (Gheorghe), trimis extraordinar și ministru plenipotențiar la Petersburg.

Factorii postali greviști au publicat un apel către public, în care își explică acțiunea. Ei spun că au reclamat de nenumărate ori în curs de 5 ani. Cererile pe cari le formulează greviștii sunt următoarele:

1. Cerem organizarea factorilor în trei clase. 2. Clasa I să fie retribuită cu 100 lei lunar dela 90.
3. Clasa II cu 90 lei dela 80 și clasa III cu 80 lei dela 70. Avanzarea să se facă din 5 în 5 ani, să ni-se dea câte un costum de haine complet cu încălțăminte; acordarea unui drept de concediu de 20 de zile pe an și reînființarea schimbului suprimat de curse.

Două interviewuri.

Deputații Ruși și dizolvarea Dumei. — Ce cred țărani de această dizolvare. — Atitudinea în viitor. — Alegerile. — Ce părere se poate avea despre țar.

Ziarul parizian «Le Matin» publică detaliile de mai jos, pe cari unul din redactorii săi le-a cules din gura unui influent membru al Dumei.

De menționat este că interviewul a avut loc înainte ca dizolvarea Dumei de către țar să fi fost un fapt îndeplinit.

Dăm cuvântul redactorului dela ziarul francez: Am putut întâlni la Paris pe unul din principalii membri ai Dumei, dl Anikin, unul din șefii partidului muncii.

Deputatul rus se întoarce din Londra, unde a reprezentat grupul său la conferința interparlamentară socialistă care și-a încheiat lucrările.

Di Anikin, azi în vârstă de treizeci și șase de ani, era în parlament reprezentantul țărănilor din guvernamentul Saratoff, — ai provinciei chiar care l'a avut de guvernator stranie coincidență — pe dl Stolypin, azi președintele conziliului.

Figura fostului învățător, pe care împrejurările l'au făcut avocatul înflăcărat, plin de elocință a acestor țărani, odată sclavi orbi reclamând astăzi partea lor de fericire, dreptul lor de cetățeni, e foarte interesantă.

Părerea sa mai mult decât ori care, atare e prețioasă de înregistrat, în împrejurările actuale.

Fără cuvinte violente el răspund foarte simplu întrebărilor noastre și ne zugrăvește situația țării sale.

Intrebarea noastră, cea dintâiu a fost, bine înțeles, pentru a-l consulta ce crede el despre deciziunea luată ieri la Peterhoff, deciziune care aduce dizolvarea Dumei și convocarea unei noi adunări pentru 5 Martie 1907.

Di Anikin ne-a răspuns:

— Știind că Rusia e actualmente în plină revoluție, hotărârea extrem de gravă, luată ieri, va grăbi, cu siguranță, evenimentele ce s'ar fi putut evita.

— Sub ce formă crezi Dta, l'am întrebat noi, că se vor manifesta aceste evenimente?

— Prevăd că, la sate, populația desigur va împacă imediat cu autoritățile stabilite de guvern, cu cazacii, cu zemskynazalinski (un fel de sub-prefecți în același timp și șefi de poliție, de jendarmi împărțind și dreptatea). Țăranii vor numi și ei autorități nouă, vor organiza departe pentru a alungă pe soldații guvernului. Nu vor lipsi conflictele sângeroase, care se vor produce între populațiile rurale și autoritățile locale.

— Inșă nu trebuie să credem că morții cari vor cădea în aceste conflicte vor fi singurele victime. Vor fi alții cari vor muri de foame și căldură. mijlocul agitației vor fi uitați și pe cale economică fiind oprită, nu se vor putea face recoltele și mizeria se va mai mări în țară.

— Se vor produce de sigur evenimente foarte grave și în orașe, ca greva generală a drumurilor de fier. Va fi o anarhie completă. În orașe se va produce tentative pentru stabilirea guvernamentelor locale.

— Trebuie să luăm în considerație că, anul acesta în 27 guvernamente foametea a fost mai mare de cât anul trecut. Viața țărănilor e foarte săracă. Ei se așteptau ca Duma să le amelioreze soarta și să le dea satisfacții. Or, dizolvarea întrunirii va provoca la țară o nouă disperare. Țăranii se vor duce în masă la orașe, la marele stațiuni de drum de fier; vor devastă totul pentru a-și procura merindele de care au atâta nevoie.

— Oare ești de părere că se țese acum în Rusia un complot cu scopul de a se nimici toate marile personaje?

— Nu, revoluția nu e organizată pe planul unei conspirații; ea va fi generală și spontană.

— Ești deputat. Te afli în capul unui grup aproape de 100 membrii. Dta și grupul d-tale vă veți supune deciziunii imperiale și veți reintra în satele d-voastră pentru a da socoteala electorilor d-voastră de dizolvarea Dumei?

— Ce veți face?

— Membrii grupului muncii vor fi obligați să meargă pentru a-și vedea electorii. Aceștia le vor reproșa că n'au fost destul de energici, că și-au păstrat prea mult atitudinea de răbdare și legalitate. Ne vom găsi în fața satelor revoluționare

și nu vom putea dicta țăranilor atitudinea ce trebuie să o ia, ci mai curând va trebui să ne conformăm dorințelor lor.

— Și ce crezi despre apropiatele alegeri?

— Nu cred în noi alegeri și nu văd că s'ar putea face, dată fiind situația revoluționară actuală a țării. Acum se va pune o singură chestiune, aceea de a resturna un asemenea guvern.

Iată sub ce față văd țăranii situația:

— Li-se zicea că toate chestiunile se vor rezolva în pace de către Duma convocată de țar, care a declarat că această Dumă »e compusă din cei mai buni cetățeni ruși«. Ori, țăranii vor susține acest raționament: Deoarece Duma n'a putut face nimic, nelăsând-o autoritățile să lucreze pentru binele poporului, de ce s'ar mai face noi alegeri. Și țăranul, așa de simplu, își va zice că guvernul împiedică acțiunea reformatoare a Dumei pe care trebuie s'o nimicească.

— În afară de grupul d-voastră ce va face Duma întreagă, dacă va fi adunată?

— Duma va face o tentativă pentru a se întruni, ca să explice poporului, într-o proclamație tot ce s'a întâmplat și să caute să liniștească spiritele.

— Poliția va lăsa pe deputați să se întrunească.

— Vă aduceți aminte diferitele congrese ale studenților, ale medicilor, etc., care avură loc înainte de existența Dumei. Cu toate intervențiile poliției, aceste congrese reușiseră să ia hotărâri importante, care avură o mare influență. În același mod vreau să se întrunească membrii Dumei și să dea proclamarea lor.

— Credeți că, cu toate astea, se va proclama o lege nouă pentru alegerile viitoare?

— Nu, guvernul va proceda prin dictatura militară. Eu cred că poliția viitoare va fi aceea a armatei.

— Care este părerea d-tale asupra dlui Stolypin, noul președinte de consiliu?

— Dl Stolypin va juca un joc dublu; va încerca să se arate liberal. Totd'auna a făcut așa. În aparență, foarte liberal pentru lumea exterioară, este în fond reacționar.

— Și despre țar ce credeți?

— Aceiași chestiune mi-s'a spus la Londra într'un meeting sub forma următoare: »Pentru ce păstrează țarul această atitudine neînțeleasă și care sunt proiectele sale pentru viitor?«

Eu am răspuns:

— »Țarul nu vine în adunări publice pentru a face declarații. El n'a scris nici odată vre-un articol de jurnal pentru a-și explica ideile. N'a admis nici odată un interviu. În aceste condițiuni nu știu ce gândește el.«

Pe de altă parte, corespondentul din Londra al aceluiași ziar, a putut avea o convorbire cu un alt membru al Dumei, cu colonelul Swetcin, convorbire pe care o dă sub forma următoare:

Am putut vedea astăzi pe colonelul Swetcin, membru partidului constituțional-democrat al Dumei care a fost, timp de aproape 5 ani președintele consiliului Zemstvo al lui Tehernigoff. A sosit la Londra ieri, direct din St. Petersburg și vine ca să ia parte la conferința interparlamentară. El se scuză când i-am cerut un interviu; n'avea timp.

— Numai un cuvânt! Ce credeți despre dizolvarea Dumei?

— S'a vorbit de acest proiect, îmi răspunse el. Il întrerupsei:

— Nu mai e un proiect ci un fapt.

Duma nu mai există.

El mă privi un moment în prada unei emoții, pe care nu caută să-și o disimuleze, apoi murmură:

— E îngrozitor ceea-ce îmi spuneți; e îngrozitor! Au circulat zgomote, însă nu credeam că aceasta ar fi posibil; și totuși, la noi, trebuie să te aștepti la toate.

Rămase un moment tăcut.

— O mare schimbare s'a produs deodată, îi zise-i pentru că acum opt zile se vorbea de constituirea posibilă a unui minister luat din Duma. La ce trebuie să-l atribuim.

Fără să auză chestiunea mea Swetcin îmi zise:

— Vă amintiți cu ce repeziciune a apărut ucazul care a creat Duma nu era decât proiect; deodată s'a făcut realitate. Noi cerusem sufragiul, ni-s'a refuzat.

Se speră ca cu un sistem electoral să nu avem deputați prea liberali și nimic nu s'a cruțat pentru acel scop. Rezultatul obținut fu contra așteptărilor; în loc să meargă la dreapta, Duma sprijini stânga. Atunci Duma reintră în neat, cum s'a născut, cu o repeziciune surprinzătoare. Să știți însă că nu dela țar vine teribila idee de a dizolva Parlamentul. În jurul nostru sunt oameni, cari au un foarte mare interes să ne vadă dispărând!

— Ce efect va produce, în Rusia dizolvarea Dumei?

— E destul de greu de provăzut ce se va întâmpla. Se va proceda în alte alegeri; adică se vor face regulat, ele vor da o majoritate mai tare încă partidelor din stânga. Insa aceste alegeri nu se vor face în liniște, vai! și aceasta va fi un pretext al apăsării sângeroase din partea birocrației.

— Nu s'a luat ca pretext manifestul pe care l-ați adresat poporului și care fu considerat ca ilegal, pentru a semnă decretul dizolvării?

— S'a ales înainte de toate momentul prielnic. Pentru prima oară, ce e drept, un vot despărțise pe membrii parlamentului.

»Cât despre manifest, nu ni-se poate reproșa nimic; ministerul cel dintâiu, se adresase poporului. Ministerul de interne publicase o circulară asupra chestiunii agrare, și nu avea dreptul la aceasta; pentru a răspunde acestei circulare noi am publicat manifestul. Partidele extreme și-au arătat nemulțumirea și au părăsit sala ședinței în timpul votării.

»S'a profitat de această divergență de vedere pentru a ne separa. Se va zice că această măsură era indispensabilă.

— Insa vor fi și alte alegeri?

Fără îndoială, vor fi alte alegeri. Insa se vor face într'un alt mod, probabil cu sufragiul universal.

— Credeți că guvernul va câștiga în schimb?

— O, situație e astfel în prezent, că el are de câștigat tot și nimic de pierdut. Sosirea la putere a unui minister luat din Dumă, ar fi sfârșitul puterii birocrației. Toți oamenii aceștia vor să se salveze cu orice preț. Ei speră vag că deputații aleși prin sufragiul universal vor fi mai ușor de condus. Apoi ei contează pe revoltele, care vor face alegerile imposibile. În fine, câștigă timp.

— S'a vorbit de o dictatură.

— Nu e posibilă o dictatură. Se va numi poate în fiecare provincie un guvernator militar cu puteri mari. Acești guvernatori vor fi în mâna unui șef, Durnawo poate, și aceasta va fi regimul apăsării teribile. Nu cred în aceasta, pentru acum.

— Dar' ce vor zice țăranii dacă chestia agrară rămâne în suspenziune?

— Oh, se va tranșa. Se vor cumpăra foarte scump dela câțiva mari proprietari terenuri cari vor fi distribuite țăranilor pentru mai nimic și se va lua diferența din punga contribuabililor.

Conducându-mă, dl Swetcin adăugă:

— Sunteți sigur, sigur de tot că dizolvarea e un fapt săvârșit?

— Absolut sigur.

— E grozav!

Din străinătate.

Mari excese contra grecilor la Filipopol.

Demonstrațiunile antigrecești ce au avut loc la Filipopol au luat proporțiuni mai mari de cât se credea. Manifestanții au străbătut stradele și au ocupat cu forța cele cinci biserici grecești. În tot cartierul grecesc geamurile au fost sparte și mai bine de 60 de prăvălii grecești au fost dărâmate și mărfurile distruse. Două școli, mai multe cafenele și biblioteca prețioasă a milionarului rus Marzali au fost cu totul distruse. Nu se cunoaște nici o victimă omenească.

După știrile private, arhimadritul grec a fost rănit. Trupele ce au intervenit nu au putut să împedice excesele. Acest regretabil incident e condamnat aci.

Castelul țarului în flăcări.

Paris 31 Iulie. După știrile sosite din Odessa, castelul din Livadia a țarului, unde țarul a voit să plece împreună cu familia sa, a fost aprins.

Dețineri.

Odessa 31 Iulie. Șase sute de muncitori, cari deja de șase săptămâni fac grevă, azi s'au adunat în parcul Alexander. Acești muncitori au fost impresurați de jandarmi și soldați, cari au cerut dela ei în scris, că vor intra de nou în lucru. O sută cincizeci de muncitori, cari au negat subscrierea, au fost deținuți.

Intâmplările din Rusia.

Stolypin, noul ministru-prezident promite reforme salutare, dar condamnă activitatea Dumei dizolvate.

Guvernul rus a început cercetare disciplinară contra foștilor membrii ai Dumei cari au iscălit manifestul dela Vyborg și-i probabil să fie toți dați în judecată.

Reforma primă ce voește să o facă ministrul-prezident este, că cele trei portofolii de ministri ce nu sunt încă îndeplinite, le va îndeplini cu oameni de ai poporului.

Chestiunea agrară nu va fi executată nici în cel conservator, ci în mod real.

Reforma electorală în Austria.

În Austria, în urma unui compromis, s'a ajuns la împărțirea mandatelor de deputați, pe naționalități. Părțile în luptă au mai lăsat fie care din pretențiile lor. Negreșit că toate dorințele n'au fost împlinite. Sunt multe nemulțumiri, dar de fapt numai aparente: cei mai mulți deputați — printre cari mai mulți din rândurile adversarilor reformei electorale — sunt veseli că în sfârșit o piatră grea a fost înlăturată.

Firește că mai e încă mult de făcut și chiar după începerea din nou a parlamentului vor fi zile critice. Comitetul însărcinat cu facerea proiectului va avea încă de furcă. După vacanța va avea să se stabilească definitiv împărțirea cercurilor electorale în Bohemia. Dar toate greutatele acestea sunt mici față cu stabilirea mandatelor de deputat, făcută acum.

Propunerile făcute de dr. Löcker în privința acestei împărțiri au fost primite de comisiune.

Iată o tabelă asupra propunerilor făcute de compromis:

INSTRUMENTE NECESARE LA ORICE ECONOMIE.

o o o o „Ciururi-Kalmár“ adevărate și mașini pentru curățirea sămânțelor de trifoiu. o o o

Cele mai renumite în toată țara și cele mai ieftine și de construcția cea mai bună.

Fabricăm din materia de prima calitate din patrie în diferite mărimi, în diferite construcții, corespunzătoare tuturor cerințelor economice, mașini pentru curățirea grânelor, ciururi de pleavă, mănate cu mâna ori cu motor. Rugăm să cereți catalog gratuit despre noutățile noastre de un an. La ori ce cerință răspundem prompt și fără nici o plată.

FABRICA DE MAȘINI DE GRÂNE alui KALMÁR ZS. ȘI SOȚUL HÓDMEZŐ-VÁSARHELY.

	Propunerile baronului Gautsch	Propunerile de modifi- care ale prințului Hohenlohe	Propunerile de compro- mis ale doctorului Löcker
Bohemia	118	+ 4	+ 8
Dalmația	11	—	—
Galiția	88	+ 14	+ 4
Austria-de-Jos	55	+ 9	—
Austria-de-Sus	20	+ 2	—
Salzburg	6	+ 1	—
Stiria	28	—	+ 2
Carniolia	10	—	—
Carintia	11	—	—
Bucovina	11	+ 3	—
Moravia	44	+ 2	+ 3
Silezia	13	+ 2	—
Tirolul	21	+ 2	+ 3
Voralberg	4	—	—
Istria	4	—	—
Goriția, Gradisca	5	—	—
Triest	5	+ 1	—
	455	+ 40	+ 20

La aceasta se mai adaugă un mandat german la Gottschee, hotărât de mai înainte de către comisiune, astfel că sporul față de propunerea lui Hohenlohe se ridică la 21 de mandate.

Numărul actual al mandatelor este de	425
După Gautsch ar fi de	455
După Hohenlohe	495
După comprom. primit	516

În ce privește împărțirea pe naționalități, după proiectul lui Gautsch ar cădea pe:

Germani	205 mandate
Cehi	99
Poloni	64
Ruteni	31
Slavi de sud	36
Italieni	16
Români	1
	455 mandate

Astfel blocul germano-roman ar dispune de 225, cel slav de 230 de mandate — diferența fiind de 5.

După Hohenlohe ar avea:

Germanii	223 mandate
Cehii	103
Polonii	77
Rutenii	33
Slavii de sud	36
Italienii	18
Românii	5
Total	495 mandate.

Blocul germano-roman: 246, cel slav 249 — diferența: 3.

După propunerea comisiunii, vor avea:

Germanii	233 mandate
Cehii	108
Polonii	80
Rutenii	34
Slavii de Sud	37
Italienii	19
Românii	5

Blocul germano-roman ar avea astfel 257, iar cel slav 259 de mandate. Deci, diferența a scăzut la 2.

În general în dezbateri s'a constatat că atât partizanii cât și potrivnicii reformei erau dornici să se rezolve odată această afacere neplăcută. Și s'au bucurat. Firește că votul dat le amintește puțin multora impresia ce o are cineva când se duce să i se scoată un dinte stricat. E vesel că a scăpat de dintele acela, dar, vai, cât de mult a suferit... (Die Zeit).

NOUTĂȚI.

ARAD, 1 August 1906.

— **Numire.** Ministrul de interne a numit pe d-șoara Dr. Valeria Curtuțiu medic la asilul de copii din Giula. E prima româncă din Ungaria doctor în medicină.

— **Post de directoare.** Comitetul reuniunii femeilor române din Brașov a deschis concurs nou pentru ocuparea postului de directoare la internatul de fete. Beneficiul e 800 cor. leafă, locuință și toată întreținerea. Terminul de concurs e 2/15 August.

— **La expoziție** vor veni în luna Septembrie primarii orașelor Roma, Milano și Veneția. Cu acest prilej o comisie aleasă de consiliul comunal al Romei va aduce cinstite orașului București o lupoaică de bronz, simbolul Romei.

— **În carne vie.** Ziarul »Népszava« publică două știri despre ticăloșii jandarmerești.

În Sighetul Marmăției minerii au voit să fie o petrecere. Pentru a opri aceasta, fibriul a ieșit la fața locului cu azistență de jandarmi. S'a comandat foc asupra unei mulțimi de peste 300 de inși. Puștile nu s'au descărcat în urma neistefimei unui jandarm. Indignarea poporului a fost la culme.

Oprirea petrecerii a fost pusă la cale de direcția minelor, care nu vrea ca muncitorii să se poată organiza.

A doua ticăloșie de jandarmi se comunică din Oradea-mare. Secerătorii de pe pusta Bikács — proprietatea episcopatului romano-catolic — s'au pus în grevă, cerând urcare de plată. Jandarmii au advertizat (?) pe muncitori se continue munca, la ce secerătorii au luat atitudine agresivă. Atunci jandarmii au descărcat două puști, dar n'au nimerit. Muncitorii s'au predat apoi declarând că nu se lasă măcelăriți, dar nu lucrează. Douezeci și cinci de greviști au fost deținuți și duși la Oradea-mare.

— **Studenti slovaci — eschiși.** Opt studenți Slovaci, cari au făcut demonstrație în locuri publice pentru martirii neamului lor, sau agitatorii Slovaci, cum zic foile maghiare. au fost eschiși dela gimnaziu.

Studenții nu vor mai fi primiți în gimnaziile ungurești cu începerea anului școlastic viitor.

— **Fără pâne.** Se anunță din Timișoara: Un foc teribil a distrus Duminecă toată recolta comunei Temeș-Recaș. Focul s'a iscat dimineața și a prefăcut iute în cenușă toată recolta. Se crede că cineva din sat a pus foc. Paguba e la vre-o patruzeci de mii de coroane, din care sumă se va restitui numai foarte puțin, pentru că numai o parte din recolta a fost asigurată. Șatul întreg a ajuns în mare miserie prin pierderea recoltei, care era destul de bună.

De-ar învăța cel puțin oamenii — pilde înfricoșate sunt destule — că ce mare greșală săvârșește cel ce nu-și asigură rodul.

— **Avis.** Mai mulți copii de școală (fete ori băieți) se primesc în cvartir și vipt la o familie inteligentă din Sibiu. În casă se vorbește și se intruează în limbile: română, germană, maghiară și franceză; de asemenea de instrucție în pian și limba engleză.

Doritorii să se adreseze la redacție până în 20 August st. n.

— **Catastrofa din Buștenari.** Vineri la ora 1 p. a ars — la »Steaua Română« sonda Nr. 74 din Câmpina și un rezervor, unde a perit și un om. Vineri seara la orele 8 s'a aprins printr'un scurt circuit sonda Nr. 99 a societății »Steaua Română« în Buștenari, de unde a luat foc și sonda Nr. 2

ALEXANDRI ȘI DINASTIA.

Scriitorii noștri, în mare parte, au rămas isoლაți de clasele mai înalte ale societății și puțini au venit în atingere cu Dinastia. Și cei care au avut legături cu ea, le-au avut mai mult ca oameni politici; ca literați au trăit și au scris departe de influența ei.

Singur Alexandri a avut o situațiune excepțională la Curtea regală. Din corespondența cu soția sa¹⁾ vedem că erau împrejurări în care se socotea indispensabilă prezența lui la Curte, unde i-se arată o deosebită prietenie. În unele scrisori îl vedem ca oaspe prețuit al Majestăților Lor, în alte scriind sub îndemnul Lor.

Amintesc întâi scrisorile din prima categorie, acelea care ne arată pe Alexandri petrecând în palatul dela Sinaia.

O scrisoare din 886 începe cu următoarele rânduri:

»Am venit ieri la Sinaia și am fost primit ca totdeauna cu mare bucurie de Majestățile Lor. Amândoi m'au întreat de mata și Le-am răspuns că dorul Margaretei te-a silit a merge îndată la Mircești, dar că la întoarcerea noastră la Paris vei trece pe la Sinaia și vei veni să prezentezi omagiile matalor Reginei și Regelui.»

Tot în anul 1886 Alexandri scrie:

»Prințesa Cuza anunțând venirea Sa la Castelul Peleş, Regele m'a însărcinat să mă duc la gară ca s'o aștept...»

»Timpul e minunat, verdeața munților poleită

¹⁾ Păstrată la Academia română, manuscrisul 2300. S'a și publicat, dar spre mai multă siguranță utilizez manuscrisul.

de razele soarelui... prin urmare mă simt vesel și sănătos. Nu fac plimbări mari, dar în fiecare zi jucăm bileardul cu Regele timp de două ceasuri și mă găsesc foarte bine de acest regim.»

Cu ocazia sfințirii bisericii din Argeș, citim în o scrisoare din 12 Octombrie 886:

»Am sosit eri aici — Argeș — cu Regele și Regina, și ne întoarcem mâne la Sinaia. Sfințirea bisericii a fost favorizată de un timp minunat... După săvârșirea sfințirii și a liturghiei, Regele a pronunțat în gura mare un minunat discurs plin de idei și de simțiri înalte, apoi, după răspunsul lui Mitiță, a venit rândul meu. Din capătul scării, adresându-mă la poporul adunat am citit cu glas tare oda ce cunoști.»

Prezența lui Alexandri la Castelul Peleş era foarte căutată, după cum arată rândurile următoare din o scrisoare dela 14 Octombrie 1885:

»Acum îmi rămâne de a plecă dela Sinaia, însă nu vrea Regele să mă lase a părăsi Castelul.»

Același lucru îl aflăm în scrisoarea cu câteva zile mai târziu:

»Eu asemenea mă simt bine și doritor de a veni acasă, dar nu pot scăpa de aici. După invitarea Regelui și a Reginei trebuie să mai șez vre-o săptămână cu Majestățile Lor.»

Pe lângă aceste pasagii, găsim altele din care se vede iarăși legătura strânsă dintre Alexandri și Dinastie se spun chiar unele confidențe pe care i-le făceau Majestățile Lor. Așa în o scrisoare din 3 Noembrie 1887.

»Astăzi e aniversarea căsătoriei Regelui și Reginei. La dejun s'au ridicat mai multe toasturi, între care unul al meu, în versuri, din partea părâului Peleş care învârtește moara turbinei producătoare de lumină electrică. El a plăcut foarte

mult la amândoi, care mi-au mulțumit din toată inima. După masă Regina mi-a spus că Regele este foarte mâhnit de boala feciorului Împăratului Germaniei, care era chemat a moșteni tronul. El are din nenorocire aceeași boală ca și bietul lăncu, cancer în gât! Prin urma se condamnă de doctori. Regele a fost în legătura prieteniasca cu prințul imperial tocmai din copilăria lor, au făcut împreună războiul cu Danezii și Austriacii și au trăit împreună ca doi frați.

Moartea apropiată a prințului afectează pe Rege într'un grad care îngrijește pe Regina. Ea m'a rugat dar să nu plec de aici de cât odată cu Majestățile Lor, adevărat peste șase zile, fiind că prezența mea la Castel e un isvor de scumpă distracție pentru Rege.

Ce trebuia să răspund? Negreșit că voi șede cu mulțumire, căci adevărata prietenie se arată la nevoie.»

Peste câteva zile, la 11 Noembrie 1887 Alexandri scrie din București:

»M-am întors la București împreună cu Regele și Regina, care n'au vrut să mă lase dela Sinaia înaintea Majestăților Lor.»

Cu un an mai târziu, Alexandri venind iar la Castelul Peleş e primit cu aceeași prietenie și este tot atât de solicitat rămânerea lui:

»Am adus vorba asupra zilei plecării mele de aci, adevărat la 25 ale lunei, zicând că concediul meu expiră la sfârșitul lunei și că o să am nevoie de vre-o șase zile ca să-mi pun toate trebile la cale până a nu porni din țară. Cred că va fi oare care luptă, însă sper să-mi pot îndeplini gândul. (12 Oct. 1888).»

Scrisoarea din 15 Octombrie 1888 ne arată cum își petrece o parte din timp când se află în Sinaia.

la societății »Română Belgiană« (Ruzicka, Elias și Taubes), prima sondă eruptivă în regiunea Buștenarilor.

În acest incendiu au fost răniți vre-o 25 de muncitori, dintre cari 3 oameni (2 femei și un bărbat) dela societatea »Buștenari«, un lucrător dela societatea »Telega-Oil«, 5 lucrători dela schela Seceleanu și câțiva dela societatea româno-belgiană au murit carbonizați, ceilalți sunt pe moarte.

Sonda Nr. 2 a societății româno-belgiană fiind în erupție, lucrătorii colectau în gropi materiile ce le aruncă în furia erupției. În același timp la sonda Nr. 99 a societății »Steaua Română«, mecanicul manevrând greșit, curentul electric a provocat scânteii, cari au aprins gazurile din sondă. De aici focul s'a propagat la gropile sondei Nr. 2, care era în erupție, surprinzând pe lucrători și oamenii cari erau de caraulă. Un mare număr de lucrători de pe la sondele vecine, venind să vadă erupțiunea, au fost surprinși de incendiu și mulți din ei sunt grav răniți.

Ziarul »Dimineața« primește dela corespondentul său din Ploiești următoarele amănunte asupra acestei grozave catastrofe:

Vineri seara la orele 7 și 50 minute un incendiu violent a distrus sonda Nr. 99 a societății »Steaua Română« și sonda Nr. 2 a societății »Româno-Belgiană«. Au ars toate dependințele și rezervoarele. Cauzele incendiului sunt necunoscute încă. Pagubele sunt peste jumătate milion. Toți lucrătorii au fost cuprinși de flăcări.

Sunt 25 de victime, 2 lucrători au fost scoși carbonizați, 10 au murit pe drum spre spital, 11 victime au fost instalate la spitalul din Câmpina, iar alți lucrători grav răniți au fost duși la spitalul din Ploiești.

Impresia ce a produs-o această catastrofă în public e penibilă. Lucrătorii cuprinși de flăcări alergau ca potârnicile încoace și încolo neștiind unde să se adăpostească. Nu se știe cu exactitate numărul morților. Se crede, că mulți morți se află în gropi, dar societatea caută să tănuiască acest fapt.

Societatea de salvare a societății »Steaua Română« a dat primele ajutoare, în frunte

cu dl dr. Schrottel, conducătorul acestei societăți. Preotul Săvulescu din Buștenari a împărțit pe drum pe 13 din răniți, pe cari i-a putut reține o clipă din disperarea lor.

— **Nenorocire de tren.** Trenul accelerat dintre Paris—Köln în apropierea de Charlesroi a deraiat.

Locomotiva s'a făcut bucăți iar mașinistul a fost mutilat grozav.

Deraierea s'a întâmplat în urma stricărilor șinelor din partea revoluționarilor ruși, cari credeau, că cu acel tren călătorește marele duce Vladimir.

— **Groznică nenorocire** s'a întâmplat Joi spre Vineri săptămâna trecută pe calea ferată între Chicera și Cuciurmăre (Bucovina). Noaptea pe la oarele 12 a trecut trenul dela Ițcani peste o trăsură în care se aflau șapte persoane. Căii au rămas morți pe loc. Persoanele greu rănite au fost aduse la Cernăuți la spital. Trei au murit. Ceilalți răniți au semne de scăpare. Tot săptămâna trecută a fost ucisă de tren o femeie pe calea ferată între Ilișești și Cacica.

— **Oraș pustiit de flăcări.** Orașul rusesc Syoran a fost pustiit cu desăvârșire de către flăcările mistuitoare ale unui foc puternic. Focul ce a lăsat treizeci de mii de oameni fără adăpost, s'a iscat din neabăgare de samă a unei femei, care ferbea poame într'o colibă făcută din lemne. Focul a dat de scândurile uscate și pe când s'a observat primejdia deja era în flăcări întreagă coliba. Un vânt iute se ivi, care a aruncat schintele în toate părțile. Și deodată trei străzi deardând erau încunjurate de flăcări. Se vedeau în toate părțile oameni ce grăbeau să scape de fumul înăbușitor. Pe străzi și în case se petreceau scene sfâșietoare. Mulți între strigăte puternice de durere trebuiau să-și vadă moartea cu ochii. Multe femei au străbătut printre flăcări și fum în case, ca să-și mântue copiii lor, dar' au perit împreună cu ei. Pravul de pușcă din casarmă a explodat în mod îngrozitor, cazarmele, instituturile de bani toate au fost prefăcute în cenușe. Douăzeci de oameni au înebunit. Numărul celor morți e de patru sute.

— **Călăuza învățătorului de I. Crișan,** învățător în Socodor, este titlul unei cărți de bun folos pentru învățătorime, apărută acum în editura tipografiei noastre.

Autorul tratează teoretic și practic, dând modele, materialul de învățământ pentru școala elementară. Cartea e bine scrisă, bine împărțită și poate servi, în adevăr, drept

călăuză pentru învățătorii noștri cărora li-o recomandăm cu toată căldura.

Se poate comandă dela institutul editor »Tipografia Tribuna«, Arad. Prețul 2.50 cor. plus porto 10 fileri.

— **Aur îngropat.** În comuna Sisești s'au aflat la săparea unui fundament 16 bucăți de aur fiecare învălitate în zdrențe. Cum au ajuns acolo nu se știe.

— **Contra »Qidium«-ului** în loc de prav de sulfur, să presărim viile noastre cu hepar sulfuric. Influența e repede, sigură. Un kgr. cu îndrumări costă 64 fil. și se poate căpăta dela Mayerfi Zoltán, fabricant de material de stropire, în Kecskemét.

— **Orologe ieftine și juvaerice** pe lângă petrecerile cele mai avantajoase se pot căpăta la Deutsch Izidorné, palatul contelui Nádasdy, strada Forray.

— **Corecții pe hârtie calitate foarte fină** 100 bucăți cu 1 cor. 1000 bucăți 9 cor. se poate căpăta în Librăria lui Ingusz J. și fiul Arad.

Concert, petreceri.

Invitare la *petrecerea de dans* împreună cu reprezentățiune teatrală, care o va aranja tinerimea română din Șiria la 12 August 1906 st. n. în sala »Casei Naționale« din Șiria, sub prezența de onoare a domnului dr. Iacob Hotăran. Axente Secula, vice-pres. Iuliu Groșorean, cassar, Traian Terebențiu, controlor. Comitetul aranșator: Nicolae, Ardelean, Teodor Cherechean, Aurel Doboș, Miron Grecu, Victor Hotăran, George Hotăran, Nicolae Hotăran, Silviu Păscuțiu, Aurel Păscuțiu, Iustin Rațiu, Ioan Sevicu, Sava Sevicu, George Tămaș, George Todorescu, Gavril Văgăl. Inceputul la 8 ore seara. Prețul de intrare familie cor. 5.—, de persoană cor. 2.—. Su solviri marimonioase se primesc cu mulțumit se vor cuită pe cale ziaristică. Venitul cur destinat pentru scopuri filantropice.

Programa: poezie de G. Coșbuc, de d-ra Mărioara Tămaș. »Pălăriile«, în 3 acte de Alfred de Hennequin, localizată de R. I. Persoanele: Emil Vălean, George Hotăran, Sylvestru, Aurel Doboș. Radu Ionescu, Radu Laza. Paul Petean, Nicolae Hotăran. Jean, Ioan Sevicu. Nora, d-ra Tulia Bogdan. Lucia, d-ra Lucia Bogdan. Anette, d-ra Hortensia Rădnean. Urmează dans până în zori de zi. Damele sunt rugate a se prezenta în toaletă de stradă. Muzica lui Ghiuțu din Abrud.

»Deși vârfurile munților sunt acoperite cu omăt, la poalele lor clima e dulce pe la amiază și îmi permite a face plimbări cu Regele și Regina câte două ceasuri pe j.c.«

La 18 Octombrie 1888 M. Sa Regina dorea prelungirea concediului lui Alexandri și M. Sa Regele cu atât mai mult cu cât după plecarea prințului de Wied castelul rămânea fără oaspeții dragălași:

»Îți scriu astăzi numai câteva rânduri pentru ca să-ți spun că sunt sănătos și că am anunțat Reginei plecarea mea de aici pe Duminecă, adică peste șase zile. Maiestatea Sa m'a întrebat dacă n'aș putea să-mi prelungesc concediul; am răspuns că nu voesc nici o favoare dela dl Carp... Astă veste nu nu i-a plăcut nici decum dar n'am ce face. Mă tem acum că Regele să nu mă împedece, fiindcă cumnatul său, prințul de Wied, are a pleca Vineri și Castelul are să rămâie cam lipsit de oaspeții dragălași.«

De abia la 23 Octombrie poetul Alexandri anunță soției sale plecarea:

»In sfârșit am izbutit a obține încuviințarea Regelui și a Reginei ca să plec de aici Joi dimineața.«

Căci în scrisoarea din 21 Octombrie cetim:

»Regele pleacă Duminecă la București pentru ca să întovărășească pe comandantul său, prințul Wied, ce se întoarce în Germania, și Maiestatea Sa va reveni la Sinaia deabia Marți. Prin urmare sunt obligat a-l aștepta aici unde mi-a zis să rămân.«

Alte pasagii din corespondența lui Alexandri cu soția sa ni-l arată în mediul poetic senin dela palat. Din ele aflăm cât se interesau Majestateile

Lor de lucrările poetului, cât îndemn și aprobare îi dedeau și cum M. Sa Regina, încântată, îi traducea poeziile în limba germană.

Citez din o scrisoare din 1885:

»Vin dela Regina căreia am cetit al patrulea act din Ovidiu, a rămas încântată și mi-a luat manuscrisul.«

La 1 Septembrie 1886 Alexandri comunică soției sale cum se inspiră din împrejurări solemne la care asistă și Majestateile Lor:

»Bucurate; am început iar a lucra; în ziua de 30 August, aniversarul luării Griviței, am asistat în biserica mănăstirii Sinaia la rugăciunile făcute pentru sufletele vitejilor morți în luptă; steagul regimentului care a dat asalt cetății era față aproape de altar... zdrențele lui decorate cu Steaua României și străpunse de glonții dușmanului atrăgeau ochii și îi umpleau de lacrimi.«

»La sfârșitul liturgiei, M. Sa Regina a aninat în vârful aceluși steag o cunună de trandafiri și de dafini, legată cu o lungă cordea pe care era scrisă de însași Regina următoarea devisă:

Rosele pentru cei vii

Laurii pentru cei morți!

»După această ceremonie religioasă, au urmat în lagăr deasupra mănăstirii un dejun de 80 de persoane, apoi o horă jucată de soldați mână în mână cu damele dela Curte și din Sinaia.«

»Regele și Regina erau prinși în mijlocul horei și spectacolul întreg făcea admirarea străinilor ce se găseau de față.«

»Înțelegi bine cât am fost de uimit la amintirea vitejilor din timpul războiului; n'am putut închide ochii toată noaptea și a doua zi dimineața am

scris o poezie intitulată »Incununarea steagului« care a plăcut atât de mult în cât Regina a și prescris-o frumos pe un pergament destinat batalionului dela Grivița.«

Unele poezii ale lui Alexandri au fost scrise după dorința M. S. Regelui, cum spune singur în o scrisoare din 14 Octombrie 1886:

»M'am apucat de scris pentru ca să-mi ocup ceasurile, și după dorința Regelui am compus legenda sfintei biserici dela Argeș care se leagă cu aceea a meșterului Manole. Toți spun că am reușit foarte bine.«

Scrisoarea cu data de 12 Octombrie 1886 ne arată cât a plăcut M. S. Reginei poezia »Legenda României« și cum a tradus-o în limba germană. Am scris »Legenda României« care în vremea lui Sturza-Vodă au eșit înaintea plugului trimes pe Vodă ca să taie în două moșia rezeșilor vecini cu Flamânzii și au depus copilul la picioarele boilor, zicând să tragă plugul peste trupul copilului. Au plăcut foarte mult Reginei care s'a și apucat să o traducă în limba germană.«

M. S. Regina se interesa foarte de aproape de activitatea lui Alexandri, cum reese din scrisoarea dela 15 Octombrie 1888.

»Eu scriu în toate zilele câte ceva, și Regina le traduce în limba germană în cât precum vezi Castelul a devenit un cabinet de lucru, de când n'au săbit mosafirii.«

Dela popor, dela țărâtime și până la palat Alexandri ne apare cu aceeași fire cu același suflet gata să se deschidă la sentimentele senine care-l înconjurau.

(»Viața Nouă«).

Vasile Vircol.

PARTEA LITERARĂ.

ACADEMIA ROMÂNĂ.

Concursuri pentru premii.

1906.

(Urmare).

V. Premiul Statului Eliade-Rădulescu, de 5.000 Lei se va da în sesiunea generală din 1908, prin secțiunea istorică, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre:

Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848. — (Deciz. 1 Aprilie 1903).

Lucrarea se va face după următorul program:

Regulamentul Organic a dat țerii prima întocmire pe baze moderne.

Se va arăta ce părți din acel instrument sunt dezvoltări și precizări de instituțiuni ce existau în țările române, și cari părți conțin inovațiuni.

Se va arăta cari sunt părțile lui dăunătoare pentru dezvoltarea ulterioară a țerii și mai ales pentru situațiunea țăranilor.

Se vor deosebi părțile cari provin din instrucțiunile rusești, cele cari reprezintă vederi ale lui Kiseleff sau ale lui Mințiaki, și părțile cari provin din colaborarea boierilor români.

Se va arăta de ce spiritele înaintate au fost ostile Regulamentului Organic.

Se va arăta dezvoltarea ce a luat producțiunea și exportul țerii dela 1830 la 1848.

La Domniile regulamentare, adică în Muntenia Alexandru Ghica (1834—1842 și Gheorghe Bibescu (1842—1848), iar în Moldova Mihaiu Sturza (1834—1849), se va dezvolta, afară de istoria diplomatică a acelei epoci, și curenții de idei ce s'au ivit și s'au întărit în timpul perioadei regulamentare, producând mișcarea dela '48, și s'au formulat în mod definitiv în celele Divanului ad-hoc.

terminul prezentării manuscriselor este până la 1 Septembrie 1907.

Premiul Adamachi, de 5.000 Lei, divizibil, se va da în sesiunea generală din 1908, prin secțiunea istorică, celei mai bune lucrări în limba română despre:

Istoria lui Mihaiu Viteazul, 1593—1601.—(Deciz. 1 Aprilie 1903).

Lucrarea va cuprinde, după o scurtă privire asupra domniilor imediat anterioare și asupra stării economice, culturale și financiare a țerii, o schiță asupra carierei lui Mihaiu Viteazul, înainte de a ajunge domn, și o povestire a domniei lui dela suirea pe tron și până la moartea lui. Se vor expune toate faptele și toate relațiunile lui cu țerile vecine și se vor studia urmările ce a avut domnia lui asupra dezvoltării interne a țerii și asupra situațiunii ei politice după moartea lui. Autorul va ține cont de toate izvoarele publicate, mai ales de cele conținute în colecțiunea Hurmuzaki și după puțință și de cele interne inedite. Lucrarea întregă va cuprinde 400—500 pagini în-8°. Indicațiunea izvoarelor va fi cât se poate mai minuțioasă, completă și exactă.

Terminul prezentării manuscriselor este până la 1 Septembrie 1907.

VII. Premiul Ioan Kalinderu, de 1.000 Lei, se va da în sesiunea generală din 1908, prin secțiunea istorică, celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului:

Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale din România. — (Deciz. 28 Martie 1906).

Autorii se pot povățui, între altele, după lucrările de aceeași natură ale D-rului A. Buchenberger, în special ancheta agrară a Marelui Ducat de Baden și principiile politice agrare germane (Grundzüge der deutschen. Agrar politic 1) după lucrările lui Leplay (colecțiunea intitulată: Les ouvriers européens), mai ales pentru metoda acestui autor, precum și Monographies des communes, și după alte lucrări de acest fel.

Autorii se mai pot povățui după programul

de monografie alcătuit și publicat de Ministerul de interne în 1903, atât ca cârtică deosebită cât și în «Monitorul Oficial» Nr. 166 din 18 Octombrie 1903. Dela 1903 au apărut un mare număr de monografii de comune, atât din țară cât și din Transilvania și Bucovina.

(Va urma).

Licitațiune minuendă.

Pe baza planului și proiectului de spese încuviințat de Ven. Conzistor gr.-or. român din Arad, nr. 4179—1906, de din 3/16 Iul. a. c., se *escrie licitațiune minuendă* pentru edificarea din piatră a unei biserici nouă în *Guravăi* (Protopresbiteratul hălmagiului, Nagy-Halmagy), cu *prețul de exclamare*: 8755 cor. 02 fil.

Licitațiunea se va ține la 27 Iulie, 9 August a. c. orele 8 a. m. în localitatea școlii din Guravăi sub prezidiul protoprezbiterului tract. Reflectanții vor avea să depună la începutul licitațiunii vadiul de 10% din prețul exclamării în bani.

Oferte în scris nu se primesc fiind licitațiunea verbală.

Licitanții nu pot pretinde nici un fel de diurn ori spese de călătorie pentru participare.

Planul, proiectul de spese și condițiunile de licitație se pot vedea la epitropul bisericii, dl Pavel Căprariu în Guravăi (Stațiune de calea ferată).

Guravăi, la 13/26 Iulie 1906.

Comitetul parohial.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 1 August.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Oct. 1906 (100—clgr.)	7.42 — 7.43
Secară pe Octombrie	7.72 — 7.73
Orz pe Octombrie	6.29 — 6.30
Cucuruz pe Iulie	6.44 — 6.45
Cucuruz pe 1907	5.40 — 5.41
Grâu pe Aprilie 1907	6.32 — 6.33

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Octombrie 1906	7.44 — 7.45
Secară pe Octombrie	7.73 — 7.74
Ovăs pe Octombrie	6.32 — 6.33
Cucuruz pe Iulie	6.27 — 6.28
Cucuruz pe 1907	5.52 — 5.53
Grâu pe Aprilie 1907	6.45 — 6.46

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 kgr. 115—116 fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 kgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 kgr. 122—123 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 kgr. 124—125 fil.; mijlocii părechea 250—260 kgr. greutate 126—130 fil. Ușori până la 240 kgr. 116—118 fil.

Redactor responsabil: Sever Bocu.

Editor proprietar: George Nichin.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei»:

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös József,
tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus. 10 fileri porto.

Cultivarea părului. Cea mai obvenindă cauză a căderii părului, după cum a dovedit-o cei mai renumiți medici, e însuși mătreața, cei ce sufăr de acest morbo

în timpul cel mai scurt devin pleșuvi, doare-ce mătreața slăbește perii și uscă rădăcinile părului. Nenumărați medici experți din patrie și străinătate recomandă „spiritul de păr PETROLIN”, despre ce prin epistole de recunoștință se arată că după o folosire de câteva zile împiedecă căderea părului, și ori ce alt morbo de cap si în mod avanta-

gios ajută la creșterea de nou a părului. La cumpărare să fiți cu băgare de samă la simbolul de mai sus. Ori ce alt spirt adus în circulație e numai o imitare și falsificare stricacioasă. Se capătă numai la pregătitorul: Drogeria și laboratorul de cosmetică K o r a n i și W a c h s m a n n, Szabadka.

Magazin principal la farmacia Földes Kelemen. Se poate capătă și în prăvălia de toalete alui Hegedüs Gyula.

Stabiliment de hydrotheraphie:

Wälischhof

stațiunea de tren și postă Brunn-Maria-Enzersdorp, 30 min. departe de Viena.

Aranjament modern

(pe lângă hydrotheraphie complectă, băi de soare, de aer, de acid carbonic și electric, massage, electrizare, gimnastică suedă, dietetică individualizată etc.)

Prețuri moderate.

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul-șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza.

Deschidere de cancelarie de

notar public.

Activitatea mea de notar public cu ziua de azi am început-o:

Cancelaria mea: strada Fábían, în casa mea proprie de sub nrul 6, parter.

Ore oficioase: a. m. 1/2 9—12 ore.
d. p. 1/2 3—6 »

Substitutul meu:

Dr. Szabó István.

Arad, 24 Iunie 1906.

Dr. Mülek Lajos,
notar public regesc.

Caut un concipist

cu pracsă bună. Postul se poate ocupa numai decât. Reflectanții să se adreseze de adreptul la subscrisul.

Dr. Virgil Olariu,
advocat în Deva.

Iconostase noi,

precum și renovări după specialitate se execută cu cea mai mare conștiințiozitate la zid arul de biserică

Schmidt János,

◀ Budapesta ▶

IX. Soroksári utca 40.
Fondată la anul 1888.

P. T.

Avem onoare a anunța prea on. public și mult stimaților noștri mușterii, că din cauza măririi chiriei ne-am mutat prăvălia, care am avut-o de mai mult de 25 de ani în Piața Andrassy nr. 20, în palatul Fischer Eliz,

în strada József főherceg nr. 11 casa MÜLLEF (colț cu strada Karolina)

Din cauză, că avem un local închiriat cu mult mai ieftin, ca cel de până acum, suntem în plăcuta poziție de a servi pe on. noastră clientelă cu prețuri și mai convenabile ca până acum.

Atragem atențiunea prea onor. public asupra firmei noastre, asortată bogat cu toate cele de lipsă și îl rugăm să ne onoreze cu vizita lui prețioasă și a ne însărcina cu binevoitoarele lui comande și semnăm

cu cea mai mare stimă

Kilényi C. és Tsa

„La plumbul vântului“ — József főherceg-ut nr. 11.

Inainte

de a cumpăra cafea,

vă rog faceți o probă de cumpărare de

cafeaua prăgită de Palermo

ce atât pentru cafeaua cu lapte, precum și pentru cea neagră e ceva fenomenal de fină, gustul și mirosul e neîntrecut, nevătămătoare pentru nervi și pe lângă toate acestea e foarte spornică și bogată. În toată săptămâna prăjire proaspătă de două ori împachetare de 1/4 și 1/2 klgr. se poate căpăta exclusiv

la băcănia lui

Dürr Gusztáv

ARAD

vis-à-vis cu primăria orașului.

Periți-vă de comnis-voiajuri. Fie-care pachet e provăzut cu numele firmei mele și cu sigilul meu de cusutor.

FISCHER KÁROLY

fabricant de funii, țesături, de site și saltele de sîrmă.

Arad, József főherceg-út 8. sz.

Recomandă preparatele sule de sîrmă ca: țesături de sîrmă din aramă, fier și ține, pe care le are în deposit mai ales pentru mori, fabrici și scopuri agricole. Afară de acestea, recomandă și sitele sale pentru Sita de ventilat sistem Bachler. Pregătește țesături de mătase și fabrică la îngrădit și erădint, grădini publice, curți de galițe și păduri cu vînt, site de sîrmă cu ramă de fier pentru scopuri delucrară de pământ, nisip, pietriș și pentru lucrări de mine, zidiri și grădinarit. Site la teresele de țesături și magazine de grăunțe. Apărătoare de scintelă la locomotive, mori și cosuri de fabrici. Somiere elastice, de oțel pentru pat pe staluri de fier și lemn, cari în privința ușurintei de a se ținea curat sunt foarte recomandabile. Diferite site din păr, aramă și mătase, dobe pentru tutun, site-dobe, și orice fel de obiecte și lucrări din aceasta branșe — — cu prețuri din cele mai moderate.

S lănină, unsoare și tot felul de articole de pe cârnătorie pe lângă prețurile cele mai avantajoase se poate căpăta zlinie în băcănia lui **Garay Károly** Arad, piața Boczkó nr. 2.

Cine vrea să cumpere ghete de vară (fél czipő)

ghete pentru bărbați pentru femei și copii precum

în piele colorată

pe lângă prețurile cele mai moderate în un asortiment bogat acela poate se căștigi în prăvălia lui

Czernóczy Mihály

călțunar pentru bărbați și femei

Kossuth-utca nr. 67 și Boros Béné-tér nr. 2.

Raderea de prisos!

Cine voește se economisească banii, cine voește se cruțe timpul, cine nu voește se o o fie spus la vre-o boaldă de piele. o o acela se rade

cu „RASOL“

sănătos! plăcut! ieftin!

Un kilogram cu care se poate rade de 30 de ori, 2-40 Cor. În provincie 3. Cor. plătindu-se înainte, se trimite gratuit. Cu mandat postal mai scump cu 20 fil. Pregătește și trimite

„RASOL“ Vegyipar Vállalat Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

— Vanzătorilor dă concesiune. —

Cel mai bun mijloc pentru stărpirea părului

e „RASOLIN“-ul foarte recomandat damelor,

Prețul unui borcan 2 Cor. în provincie 2-50 Cor., pe lângă trimiterea sumei, franco cu mandat postal e mai scump cu 20 fil. Unii o o o o cul pregătitor o o o o

„RASOL“ Vegyipar Vállalat Budapest, VI. ker., Váci-körút 55.

Magazin: Farm. Török József, Király-u. 12 Arad, Farmacia G. Földes Kelemen.

CIMBALMĂ

se poate căpăta în rate și pe lângă prețuri moderate, trimițând cataloge mari ilustrate. — Numai la mine se poate căpăta „Școala“ de cimbalnă, după care poate învăța foarte ușor ori și cine și fără profesor. Partea I-a 4 cor., a II-a 3 cor. 60 fil., a III-a 3 cor. 60 fil. După trimiterea banilor espedez gratuit.

VARGA PÁL

fabricant de cimbalnă și de muzice

M a k ó (casa proprie).

Premiat la expoziția dela 1906 din Budapesta.

NÁDOR TÓDOR

parchete, mozaic, lac, curățitor de praf

ARAD, Edelspacher-utca nr. 6a. (Casa proprie.)

Recomandă lacul său pentru parchete, inventată de el însuși și întrebuințat de ani de zile, care s-a deosebit nu numai prin culoarea sa frumoasă și trainică, dar și prin ușoara lui aplicare. Înainte de întrebuințare dăm bucuros oricui instrucții asupra întrebuințării. Primește la chirarea parchetelor pentru a-le feri de praf în prețurile cele mai avantajoase atât aici în localitate, cât și în provincie. O încercare va covinge pe oricine că fabricatul arădan alui Nádor Tódor este superior celui din străinătate.

Prețul lacului lui Nádor este de 2 cor. 90 bani. Vanzătorii en gros vor avea reduceri. Periile trebuitoare să vind cu prețurile cele mai avantajoase.

VARGA SÁNDOR

◆◆◆ ATELIER DE SCULPTOR ◆◆◆

Szeged, Tisza Lajos-körnt 79

Primește spre efeptuire: decorări de edificii, frontispriciu, plafoane teracotte din gips, decorări din cement și beton în ori-ce stil, în ezeccuție corectă; tot astfel statue după portrete sau după natură în ezeccuție artistică pe lângă prețuri moderate.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad
cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4^{1/4}, 4^{1/2}, 4^{3/4}.
și 5%, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de
interese corăspunzătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipez spe-
sele de intabulare, convertez datoriile de interese mari

== **Resolvare grabnică, serviciu prompt.** ==

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Bichiș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Boros-Béni-tér 22 sz. etagiul I.

(Piața cerealelor.)

Biroul filialei: B.-Ciaba, Calea Berényi.

Primește pe lângă onorar acuisitori de afaceri abili
și demni de încredere.

Proprietarul

unei mașini de călcat

cu o putere de 8 cai

pe sezonul trierării

caută trierare.

Detailuri la **Berta Testvérek** sau
Kossuth-utca nr. 46, Arad.

RESTAURANTUL
TÓTH ENDRE

Am onoare a atrage atențiunea p. t. pu-
blicului asupra fostului restaurant

KASS

acum preluat de mine și remaniat după cele
mai moderne cerințe.

Cele mai fine și mai bune băuturi, precum
vinuri, licheruri, șampanii, se pot căpăta aici.

Mâncările restaurantului nostru sunt neîntrecute.

000 Seară de seară musica cea mai
bună dilectează pe oaspeții mei. 000

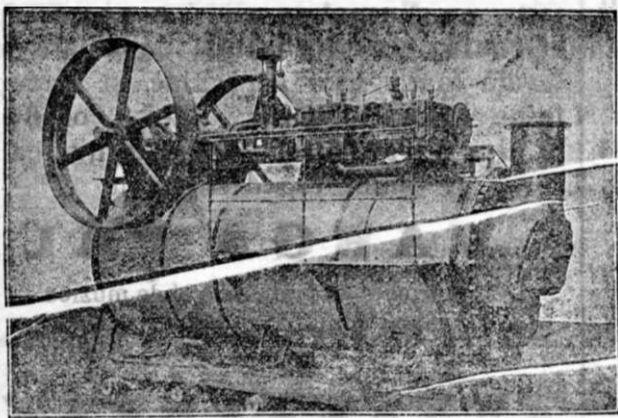
Serviciu prompt, curat 000 Abonamente se fac cu
și conștientos. prețuri moderate.

Cu deosebită stimă

Tóth Endre
restaurantier.

Fabricant de mașinării **Schuster István**

Budapest, V., Tisza-utca nr. 8.

Fabrichează cele mai
noi locomobile de
ordine compound
jumătate stabile cu
sau fără condensare,
cu cazane cu țevii
ce se pot scoate
afară la camera in-
toarcerii fumului,
cu cea mai puțină
consumație de căr-
buni.

Ezecutate solid și
adevărat țări.

Bogut asortiment de lămpi de casă și candelabre.

Prăvălie: **Andrássy-tér**
: : : **No. 13.**

Palatul minoriților. No. telefon 333.

Distins cu premiul I la 6 expoziții

KOHN JÓZSEF
ARAD

Atelier: **Bathány-u.**
: : : **No. 23.**

Casa proprie. — No. telefonului 821.

Distins cu premiul I la 6 expoziții

Lumina nouă!

Noutate!

Lumina nou!

Pe teren gazopiric
cel mai bun succes
l-a avut până acum

lampa mercediană

la care lumina a 75 de luminări, costă
și care poate fi aplicată la ori-ce can-
delabru ori lampă de masă; prin ceea-ce
cu 30% avem luminat mai frumo-
și 50% crutare de petrolen. Recomand
aceasta în atenția cafegiilor, birtași-
lor, cancelăriilor celor cu afaceri și privaților.

Singurul magazin e al meu, unde răspund punctual și efeptuesc orice coman-

Cu stimă: **Kohn József.**

Mare magazin de ustensili și artic-
ole casnice.

Tipografia George Nichir, Arad.